

VAN DE REDACTIE

'Hoever ben je al', zei de man om een praatje verlegen en mijn lichaamstaal onbekommerd negerend. 'In 1143' zei ik. '800 jaar geleden', zei de rekenaar, 'hoe ben je zover gekomen?' 'Overgeschreven', zei ik, 'uit de boeken', waarmee deze interactie een gewenste snelle afronding kreeg. Stamboomvorsers zijn er in soorten. Het klassieke beeld is dat van het ene familielid, die haar of zijn geslacht uitpluist, de generaties zover mogelijk terugvoert ('hoe ver ben je al') en alle vertakkingen in beeld brengt. Een zeer achtenswaardige bezigheid, die prachtige boeken heeft opgeleverd en die een sieraad vormen in menige boekenkast. Zolang ze niet beweren, dat ze 'klaar' zijn, word ik er bewonderend stil van. Tegenover deze éénouderigen staan de kwartierjagers. De macht van het getal 2 zorgt steeds voor een verdubbeling en er is een naarstig streven elk nummer van een naam te voorzien. Dat je van mensen en niet van nummers afstamt is de speurder naar de oudgrootedelbetstamvader niet altijd duidelijk. 'Hoeveel heb je d'r al?', hoor je niet zo vaak, want het grote publiek is er nog niet zo zeker van, dat ook moeders in een stamboom thuis horen. Het vervelende van dit onderdeel is, dat het nooit lijkt op te houden. De dorst naar meer wordt hier door opdrogende bronnen allengs niet meer geleest. Er zijn er ook, die van zeer weinigen alles willen weten. Met een verscheidenheid aan bronnen wordt van een verre voorouder een steeds verfijnder portret geschilderd. 'Wat weet je d'r al van', hoor je nog minder. Met enig dedain kunnen deze stilisten zich uiten over de computeraars. Met genealogische computer-programma's kun je met een druk op Enter gegevens genereren. Maar wat eigenlijk en waartoe? Anderen laden bestanden vol met ongekende namen, via ged.com en internet, vaak dubbele, hetzelfde weer uitstortend over het wereldwijde web, goed en fout recyclend. De komst van de computer en het internet zijn een zegen voor de genealogie, maar de gevaren van ongecontroleerd overschrijven en down- en uploaden zijn duidelijk. Dit lijkt op PCR, de manier waarop genetici kleine stukjes DNA tot een veelvoud kunnen repliceren. De genetische genealogie brengt ons honderden tot duizenden jaren terug, uiteindelijk naar gereconstrueerde personen, gemakshalve Adam en Eva genoemd. En dan is er nog die eenzame ploeteraar, die zich populatiegenealoog noemt en begint, waar de makers van bevolkingsreconstructies en iedereen-aan-elkaar-breiers het welletjes vinden. Zij kunnen allemaal NGV-lid worden, hun bijdrage leveren en zo voor elkaar iets betekenen. In dit nummer leest u weer veel over hen.

GEPLANDE BIJEENKOMSTEN

Gemeenschapshuis 't Trefpunt, Belgiëplein 20, 5628 XJ Eindhoven

Aanvang van de voordrachten 20.00 uur, zaal open 19.30 uur.

Op elke bijeenkomst de stands: Contactdienst, Tijdschriften, Bibliotheek en Nieuwe Leden.

Zondag 8 maart Genealogische contactdag in Nederweert (zie blz. 25)

Dinsdag 17 maart Genealogisch onderzoek in Duitsland
door ir. R.A.J. Dix

Dinsdag 21 april Ledenvergadering van de afdeling.

Dinsdag 12 mei Zonen van Adam
door Toon van Gestel

Dinsdag 8 september Zoeken in de kadastrale digitale leggers bij het Rijksarchief
door Hans Giesbertz
bijzonderheden in het juninummer

KORTE INHOUD VAN DE BIJEENKOMSTEN

Zondag 8 maart

Genealogische contactdag in Nederweert (zie blz. 25)

Genealogische contactdag in de Pinnenhof Kapelaniestraat 4, 6031 BX Nederweert van 11.00 tot 16.00 uur. Deze contactdag wordt georganiseerd door: Heemkundevereniging Nederweert, NGV-afdeling Kempen- en Peelland, Sectie Genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap. Van negen echte Nederweerters wordt de kwartierstaat van zes generaties gepresenteerd. Deze dag is speciaal bedoeld voor degenen die onderzoek doen in de regio Nederweert; voor anderen is er ook algemene genealogische info te vinden. Bezoekers ontvangen een uitgebreid infoboekje. Info: Vincent Evers, e-mail: v.evers@telfort.nl

Dinsdag 17 maart

Genealogisch onderzoek in Duitsland

door ir. R.A.J. Dix

Bij onderzoek naar voorouders komt men vroeg of laat in Duitsland terecht. Onderzoek doen in Duitsland is duidelijk anders dan in Nederland. Duitsland is een groot land met een complexe historie. De neerslag daarvan vinden we terug in een andere structuur van het archiefwezen, andere soorten bronnen, andere schriftsoorten. Bovendien maakt het verschil of uw onderzoek voert naar de grensstreek met Nederland of naar verder weg gelegen deelstaten of naar voormalige Duitse gebieden in Oost-Europa. En er is een andere cultuur. Kortom, een goede voorbereiding is absoluut noodzakelijk.

In de lezing wordt u aan de hand van vier stappen meegenomen langs de verschillen met onderzoek in Nederland, langs de archieven waarbij met name de situatie in Nordrhein-Westfalen zal worden belicht, de meest interessante bronnen voor genealogen, verenigingen, publicaties en last but not least natuurlijk de mogelijkheden die internet biedt voor zowel de voorbereiding als voor het zoeken naar familienamen. Verder komen ook digitaliseringsprojecten aan bod. Tevens zal worden ingegaan op de veranderingen in het voor menig genealoog beruchte Datenschutzsystem per 1-1-2009.

En voordat u een reis naar Duitsland wilt gaan ondernemen is het natuurlijk noodzakelijk om eerst te kijken wat er al in Nederland voorhanden is. Dat spaart kosten en tijd en zal dus in de lezing ruim aandacht krijgen.

Dinsdag 21 April

Jaarvergadering afdeling Kempen en Peelland

Agenda

1. Opening en vaststelling agenda
2. Notulen van de ledenvergaderingen op 8 april en 11 november 2008.
Concept-notulen zijn beschikbaar op de bijeenkomst van 17 maart 2009.
3. Ingekomen stukken.
4. Mededelingen
5. Jaarverslag van de secretaris over 2008 en discussie over het reilen en zeilen van de afdeling. Het concept-verslag is beschikbaar op de bijeenkomst van 17 maart 2009.
6. Jaarverslag van de penningmeester over 2008.
7. Verslag kascommissie over 2008.
8. Van de afgevaardigde.
In het bijzonder de agenda van de Algemene Vergadering van de NGV op 25 april 2009 en het verlenen van mandaten aan de afgevaardigde.
9. Bestuursverkiezing.
Aftredend volgens rooster zijn Ad Wijnen en Jan Waszink.
Ad Wijnen is niet herkiesbaar, Jan Waszink (secretaris) is wel herkiesbaar.
Het bestuur stelt Astrid Magielse-Dix en Ans van der Velden kandidaat voor het bestuurslidmaatschap.
Kandidaatstelling kan tevens geschieden door tenminste vijf leden, tot uiterlijk een week voor de vergadering, door schriftelijke en ondertekende opgave bij de afdelingssecretaris.
10. Verkiezing kascommissie. Henny de Pée treedt af, Ger Kleinbergen blijft aan.
Ter vergadering dienen een nieuw lid en een reservelid te worden gekozen.
11. Verkiezing afgevaardigde en plaatsvervangend afgevaardigde.
12. Wat verder ter tafel komt, rondvraag en sluiting.

Dinsdag 12 mei

Zonen van Adam

door Toon van Gestel

Het eerste jaar van het project genetische genealogie is afgesloten met een presentatie en met een publicatie getiteld 'Zonen van Adam in Nederland'. In deze lezing ga ik dieper in op de voorgeschiedenis van de mens vanaf de afsplitsing van de menselijke lijn tot en met de verspreiding van de moderne mens over de wereld vanuit het voorouderlijke Afrika. Daarnaast ga ik in op de resultaten van dit 1ste jaar vanuit verschillende gezichtspunten, op de vraagtekens, meningsverschillen en knelpunten, maar ook op de vergezichten en op hetgeen het ons geleerd heeft.

MUTATIES LEDENLIJST

Per 06-02-2009, landelijk totaal 9246 leden,
waarvan voor Kempen- en Peelland 314 en 25 bijkomende leden

Nieuwe leden

Dhr H.Th.M. van Beek	Rode Schutplein 19	5735 AL	Aarle-Rixtel
Dhr H. Boertien	Jupiter 6	5527 CL	Hapert
Dhr M.W.J. van Spreuwel	Kluzenaarstraat 29	5641 HE	Eindhoven

Bijkomend nieuw lid

Mw M. Kessels-Carpay	Plantsoen 13	4841 AV	Prinsenbeek
Dhr T.A.M. van den Mosselaar	Shakespearezijde 46	2725 NN	Zoetermeer

Overleden

Dhr M. Ploeger	Leuvenlaan 33-a	5628 WE	Eindhoven
----------------	-----------------	---------	-----------

Einde lidmaatschap

Mw M.S. Appel-de Roo	Dionestraat 2	1829 CB	Oudorp NH
Dhr B.J.W. Bal	Charentelaan 11	5627 NJ	Eindhoven
Dhr W.J.M. van Bommel	Andoornstraat 16	5672 XB	Nuenen
Dhr T.A.M. Bos	Postelseweg 34-a	5521 RB	Eersel
Dhr S. Callaars	Krommeweg 21	5708 JL	Helmond
Dhr A.M.J. Josiassen	Stationsstraat 44	5664 AT	Geldrop
Mw D. Lauwers	P. Gielmansstraat 2-F3	5521 CG	Eersel
Dhr H.P.W. Moezelaar	Ori 2	5663 TD	Geldrop
Dhr N. Rennenberg	Holtmeulen 12	5655 AB	Eindhoven
Dhr C.M. van Rooij	Paulus Borstraat 85	3812 TV	Amersfoort
Dhr L. Schoffelmeer	Groot Paradijs 125	5611 KA	Eindhoven
Dhr P. van Straten	Duinlaan 169	5691 EJ	Son
Dhr M.F. de Wolf	Elsenhof 21	5571 LA	Bergeijk

Alle correspondentie te richten aan het landelijk secretariaat:

NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp

Gebruik bij correspondentie ALTIJD uw lidmaatschapsnummer!

Co van het Groenewoud

OORLOGSLEED IN LIEMPDE

In het schepensprotocol van Liempde van 1622 tot 1624 bevindt zich een (kennelijk verdwaalde) losse akte uit 1673 (1). Het gaat om een verzoekschrift, waarin Lijsken, weduwe van Niclaes Anthonis met *behoorlijcke Reverentien* aan de schepenen toestemming vraagt om een deel van het erfdeel van haar drie onmondige kinderen, bestaande uit *eenige opgerende (2) eijcken boomen*, te mogen verkopen. Door *het legers volck van sijne con. Majesteijt van Vranckrijck* is zij beroofd van *haere gewas van coren*. Omdat zij, vanwege haar kinderen, niet kan werken om de kost te verdienen, en geen *middelen is hebbende om de selve mede te connen voeden* hoopt ze dat de verkoop, die moet worden uitgevoerd door de momboiren van de kinderen, voldoende oplevert om een tijdlang in de kosten van levensonderhoud te kunnen voorzien.

In 1672, in de vaderlandse geschiedenis wel het *rampjaar* genoemd, wist koning Lodewijk XIV alle vijanden van de Republiek der Verenigde Nederlanden in een monsterverbond te verenigen. De defensie hier ter lande bleek ernstig verwaarloosd: binnen korte tijd had de alliantie Utrecht ingenomen, en werd 's-Hertogenbosch bedreigd. In de zomer van 1672 trokken Franse troepen plunderend en brandstichtend door de Meierij. Volgens de pastoor van Boxtel was Lodewijk XIV, die zelf verbleef op kasteel Stapelen, met wel honderdduizend man gelegerd rondom Boxtel (3). De koning stond zijn troepen toe de dorpen onder dreiging van geweld tot betaling van een bijdrage in de oorlogskosten te dwingen. Als gevolg daarvan moesten de dorpsbesturen, ondanks het uitdrukkelijke verbod van de Staten-Generaal, nog jarenlang contributie betalen aan vertegenwoordigers van de Franse koning (4).

Ook Lijsbeth is slachtoffer van de Franse agressie in 1672. De schepenen besluiten op 14 maart 1673 om aan *naeste vrienden van de onmondigen* advies te vragen, en daarom komen Jan Anthonis en Goijaert Jan Baeijens, familieleden *soo van Vaders als moeders sijde*, voor de schepensbank tekst en uitleg geven. De schepenen autoriseren op basis van hun relaas de momboiren van de onmondige kinderen *tot vercoopinge van drie coopen eijckebomen staende opt voorhoofd des onmundigen goederen onder behoorlijcke rekeninge bewijs en relicq(ua)*.

Nicolaas Antonis Theodorus is voor de pastoor te Liempde op 24 januari 1650 getrouwd met Elisabeth Jan Jan (Baaijens). Uit dit huwelijk worden tussen 1653 en 1664 te Liempde zes kinderen gedoopt, waarvan er in 1673 dus nog drie minderjarigen bij hun moeder wonen.

Noten:

- (1) BHIC R Liempde 14
- (2) oprennen: opstijgen, omhoogreikend
- (3) J. Coenen, Baanderheren, boeren & burgers, een overzicht van de geschiedenis van Boxtel, Liempde en Gemonde, Boxtel 2004, pag. 251.
- (4) Ch. de Mooij, Verschuivende grenzen, in: R. van Uytven (red.), Geschiedenis van Brabant van het hertogdom tot heden, Leuven, pag. 387.

Ingezonden door dhr. A.C.M. Neggers, Langakker 29, 5283 TE Boxtel

ZIJ, DIE TEMIDDEN VAN ONS WONEN.

PROTESTANTEN IN VALKENSWAARD, WAALRE EN BERGELJK

EEN POPULATIEGENEALOGISCHE VERKENNING IN DE PRAKTIJK.

1 Afstammen doe je in populaties.

Als biologen het over een populatie hebben, bedoelen ze daarmee een groep dieren (of planten) met gemeenschappelijke voorouders en nakomelingen. Zo'n groep heeft dus een gemeenschappelijk verleden en een gemeenschappelijke toekomst. Meestal ook een gemeenschappelijk gebied, waar nieuwe individuen geboren worden, opgroeien, zich voeden, volwassen worden, paren en uiteindelijk voortleven in hun nageslacht. Ook mensen uit één gebied vormen een populatie. Door hun onderlinge verwantschappen zijn de bewoners van bv. één dorp met elkaar verbonden. Deze verbintenissen vormen gezamenlijk een verknoopt vlechtwerk. Binnen dit vlechtwerk ontstaat vroeg of laat een gemeenschappelijk nageslacht. Dan stammen alle bewoners van nu af van alle bewoners van toen (tenzij deze geen nakomelingen hebben) en is hun DNA terug te voeren op dat van hun voorgangers, die ook hun voorouders zijn. De afstammingslijnen van de afzonderlijke voorouders zijn dan gebundeld tot een gemeenschappelijke afstammingslijn. Die éne lijn uit vele, die uiteindelijk is overgebleven als de gemeenschappelijke, noem ik de hoofdlijn. Bij het opgaan in die gemeenschappelijke hoofdlijn zijn de afzonderlijke lijnen a.h.w. afgetopt en zo opgedeeld in een afzonderlijk (ouder) nageslacht en een gemeenschappelijk (jonger) nageslacht. Als er bij de jongeren van nu, die door hun gemeenschappelijke voorgelacht verre verwanten van elkaar zijn, relaties ontstaan en kinderen geboren worden, komen vanzelfsprekend opnieuw verschillende afstammingslijnen bij elkaar. De zich vormende gemeenschappelijke afstammingslijn splitst zich dus tegelijkertijd weer op in nieuwe, jongere afstammingslijnen. Al deze gebeurtenissen vinden voortdurend en tegelijkertijd plaats. De afstamming binnen een populatie kunnen we dan ook samenvatten in een 3-tal gebeurtenissen: samenbundelen, aftoppen en uitbotten.

De afstamming, zoals we die ervaren als genealogen is natuurlijk heel wat weerbarstiger. Vooral migratie, vertrek en vestiging, doorkruisen het eeuwige patroon binnen een populatie. De afgelopen eeuw is deze migratie voor velen door m.n. industrialisatie, opleiding, ontzuiling, verstedelijking en mobiliteit het overheersende beeld geworden. Hierdoor herkennen we wellicht het hiervoor geschetste niet in ons eigen voorgelacht en bij onze eigen verwanten. Bedenk ook, dat het niet onwaarschijnlijk is, dat onder genealogen degenen, van wie het voorgelacht de voorouderlijke streken verlaten heeft, oververtegenwoordigd zijn. Maar ook vroeger al was migratie voor velen dagelijkse werkelijkheid. Toch kan ondanks de vertroebeling, die vooral migratie oplevert, het samenbundelen, aftoppen en uitbotten op ieders afstamming worden toegepast.

2 Een populatiebestand

Dankzij de computer kun je van vele personen gegevens opslaan, bewerken en verwerken. Ik heb dan ook meerdere zg populatiebestanden opgebouwd, die elk een verknoopt vlechtwerk vormen. Bij het verwerken hak ik knopen (waarin ouders samenkomen en afstammingslijnen gebundeld worden) door en houd de kinderen in de gemeenschappelijke (= grootste) groep. Het bestand van de Europese vorsten, dat uit gaat van de kwartierstaten van 10 vorsten omvat een tijdsbestek van meer dan 1000 jaar. De bewerking van het verknoopte vlechtwerk leidt tot een stambomenboom, waarin alle afzonderlijke afstammingslijnen volledig zijn afgetopt en er vanaf het voorgeslacht van Karel de Grote één uitbottende hoofdlijn naar het heden loopt.

Het bestand dat gebaseerd is op de korte tijd, die bevolkingsregisters en akten van de Burgerlijke Stand omspannen levert na bewerking een stambomenhaag. Het gaat hier om gegevens van 46000 personen uit de huidige gemeenten Bergeijk, Valkenswaard en Waalre. Naast een uitbottende hoofdlijn in wording gedijen meerdere min of meer afgetopte lijnen tot in het heden van de laatst beschikbare gegevens. Uitbreiding van de tijdsspanne zou een ontwikkeling te zien geven in de richting van een stambomenboom. Uitbreiding van het gebied zou vroeg of laat een 2de niet afgetopte hoofdlijn opleveren. In dat geval is er sprake van een stambomenbos. Naar mijn inschatting zouden er op grond van de gegevens van bevolkingsregisters en de akten van de Burgerlijke Stand in geheel Nederland een 300-tal stamboomhagen in het Nederlandse stambomenbos gevonden kunnen worden. Waarschijnlijk neemt dit aantal onder de huidige generaties snel af, door een vermindering van het uitbotten en een toename in het aftoppen.

Het populatiebestand gebaseerd op de bevolkingsadministratie van de gemeenten Bergeijk, Valkenswaard en Waalre (incl. de voormalige gemeenten Aalst, Borkel en Schaft, Dommelen, Luiksgestel, Riethoven en Westerhoven) valt in 2-en uiteen: 76% van de personen vormen een verknoopt vlechtwerk en vormen zo dus een menselijke populatie. De overige 24 % (een 10.000 personen) vallen in vele groepen uiteen.

Interessant hierbij zijn de 4 grootste van die groepen. De leden van deze 4 groepen zijn allen protestant. Zij bestaan resp. uit 146, 60, 60 en 37 personen. Daarnaast maken 32 protestanten deel uit van het verknoopte vlechtwerk. Ook daarbinnen zijn zij een versnipperde groep, want het gaat hier om 8 verschillende families: m.n. Broex en van der Meulen; Mohr (Möhr); de Jongh en van Blijdenbergh (zie Merckenswaert; Jaarboek 1998); Soldaat, v Horssen, Hanewinkel en vd Schans; Dubach, Booms en v Vuuren; Pas; v Tengenagell de Raad; Beniens; Smiggels;

Het is duidelijk: dé protestanten bestaan niet in Bergeijk, Valkenswaard en Waalre. Wel vormen de meesten een afzonderlijk deel van de bevolking en kennelijk is het de religie, die voorkomt, dat zij onderdeel worden van de plaatselijke populatie. Het gaat hierbij ook niet om louter recente immigranten: van de 1ste groep wordt Pieterella Johanna Lamm in 1779 in Westerhoven geboren; van de 2de groep Leendert van Galen in 1806 in Bergeijk; van de 3de groep Hendrik Holzenbosch in 1846 in Valkenswaard; en van de 4de Wilhelmina de Vries in 1794 in Waalre. Behalve de woonplaatsen verschillen de 4 groepen ook wat het beroep betreft: Van Galen en De Vries zijn notaris; Holzenbosch is een

landbouwersfamilie, maar de dochters trouwen met een agent van politie, een commies, een onderwijzer, allen van elders of slechts tijdelijk in de streek verblijvend. Ook de grootste groep bestaat vooral uit landbouwers; nieuw gevestigde protestantse bouwlieden verbinden zich met de al langer aanwezige familie Lamm, die zich niet als onderwijzersfamilie weet te handhaven en overgaat op de landbouw. De opbouw van deze grootste groep komt hieronder aan de orde.

3 Een groep protestanten in Bergeijk, Waalre en Valkenswaard

De grootste groep protestanten in mijn bestand van Bergeijk, Valkenswaard en Waalre vormt een verwantengroep. In een verwantengroep is aanverwantschap het overheersende patroon en niet de afstamming. Om deze groep van 146 personen in een schema weer te geven hak ik knopen door volgens de door mijzelf ontwikkelde populatiegenealogische methode. Daartoe heb ik eerst een lijst gemaakt van alle personen, die degene zouden kunnen zijn met de meeste nakomelingen en zo vorm zouden kunnen geven aan een hoofdlijn. Dit zijn globaal de personen, die zonder ouders en zonder schoonouders in het bestand voorkomen. Bij een echtpaar hebben man en vrouw in het algemeen eenzelfde nakomelingschap, tenzij een van hen of beiden nakomelingen hebben uit meer dan 1 relatie. In dat geval is het ook niet meer belangrijk of er wel of geen schoonouders bekend zijn. Meestal zal het voldoende zijn om of de man of de vrouw van een echtpaar in de lijst op te nemen. In dit geval heb ik voor de vrouwelijke wederhelften gekozen:

no naam:	wederhelft	aantal nakomelingen	aantal generaties
1 Francina Loonings	Dingeman de Lange	7	4
2 Avendina .	Hendrik Hageman	21	5
3 Jannetje Walther	Boon van Voorst	8	4
4 Anna Mouthaan	Joost Verhagen	8	5
5 Antonette Boom	Nicolas de Ruyter	2	2
6 onbekend	Gerrit Jan Arentsen	5	3
7 Petronella van den Gevel	Jan Lamm	23	5
8 Johanna Regterschol	Dirk Jan Derksen	18	5
9 Maria Geertruy Lemens	Jan Joost Stolzenbach	19	5
10 Maria Catharina Schurgers	onbekend	12	4
11 Neeltje Reijer Kerk	Gerrit Paans	16	4
12 Aaltjen Bosman*	Roelof Feuskes	25	4
13 Henriette Damen	onbekend	2	2
14 Johanna Redert	Bernardus Damen	3	3
15 Jansje Louwrense	Willem Frederik Staal	6	4

* Bij Aaltjen Bosman en Roelof Feuskes zijn binnen het nageslacht weer nieuwe relaties aangeknoopt.

Aaltjen Bosman heeft het meeste nageslacht binnen deze groep en zij is daardoor de stammoeder van de 1ste afstammingsgroep. We beginnen dus met haar en haar nageslacht. Omdat binnen haar nageslacht weer nieuwe relaties zijn aangeknoopt, ga ik eerst na wie van haar kinderen de grootste nakomelingschap heeft.

Haar 2 dochters zijn:

Hendrika Feuskes met 22 nakomelingen in 3 generaties en

Gerrigjen Voskes met 10 nakomelingen in 3 generaties.

Bij geen van beiden zijn binnen hun eigen nakomelingschap nieuwe relaties aangeknoopt. Daarmee hebben we vastgesteld, dat Hendrika Feuskes de stammoeder is van het 1ste fragment van de 1ste afstammingsgroep binnen deze verwantengroep.

We kunnen dat al weer geven als volgt:

Dit 1ste fragment heb ik uitgevoerd naar een eigen bestand. Het omvat 40 personen.

Gerrit Jan Arentsen, Johanna Regterschol en Maria Catharina Schurgers zijn met Hendrika Feuskes de stamouders in dit fragment. Door het losknopen van dit 1ste fragment bleek ook het 2de fragment al losgeknoopt te zijn van het geheel. Ook dit heb ik uitgevoerd. Het omvat slechts 7 personen, waarvan Aaltjen Bosman de stamouder is.

De weergave wordt nu als volgt:

Na Aaltjen Bosman was Petronella van de Gevel degene met het grootste nageslacht.

Is dat nog steeds zo? Dit blijkt nog hetzelfde te zijn nl. 23 nakomelingen in 5 generaties.

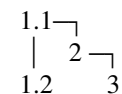
Petronella van de Gevel deelde dus geen nakomelingschap met de 4 inmiddels uitgevoerde stamouders en zij wordt dan ook de stammoeder van de 2de afstammingsgroep.

Straks moeten we ook nog kijken hoe haar groep verband houdt met de 1ste afstammingsgroep van Aaltjen Bosman. Na het ontknopen van haar afstammingsgroep blijkt deze groter te zijn dan het restant. Dat betekent, dat we in beginsel klaar zijn met het toepassen van de methode. De 2de afstammingsgroep van Petronella van de Gevel omvat 63 personen en naast haar als stammoeders Francina Loonings, Jannetje Walther, Anna Mouthaan, Antonette Boom, Marie Geertruy Lemens en Jansje Louwrense. De 3de afstammingsgroep omvat 43 personen en is die van Avendina ., die haar nakomelingschap deelt met Neeltje Reijer Kerk, Henriette Damen en Johanna Redert.

Als we de personen van alle 3 de afstammingsgroepen optellen komen we uit op 153 personen, waar we met 146 begonnen zijn.

Dit verschil van 7 personen, komt doordat ik bij het ontknopen van de 4 groepen, de knopen verdubbel. In fragment 2 komt Hendrika Feuskes, de stamhoudster van het 1ste fragment van de 1ste afstammingsgroep een 2de keer voor als de dochter, die beide fragmenten verbindt. Ditzelfde geldt voor Mannes Dijkslag en Johanna Schurgers, die als neef en nicht met elkaar trouwen. Als verdubbelde knoop komen zij dus in beide fragmenten voor: Johanna in fragment 2 als aangetrouwde en Mannes is de aangetrouwde

in fragment 1. Daarnaast verbinden Alida Derksen en Pieter Sterrenburg de 1ste en de 2de afstammingsgroep. Henriette Charlotte Lamm en Dirk Paans tenslotte verbinden de 2de en de 3de afstammingsgroep. Het schema wordt dan tenslotte als volgt:

1.1 fragment van Hendrika Feuskes; 1.2 fragment van Aaltjen Bosman; 2 afstammingsgroep van Petronella van de Gevel; 3 afstammingsgroep van Avendina ..

Hieronder volgt als voorbeeld de weergave van afstammingsgroep 2, waarbij alle personen zijn weergegeven. De oudste generaties staan onderaan.

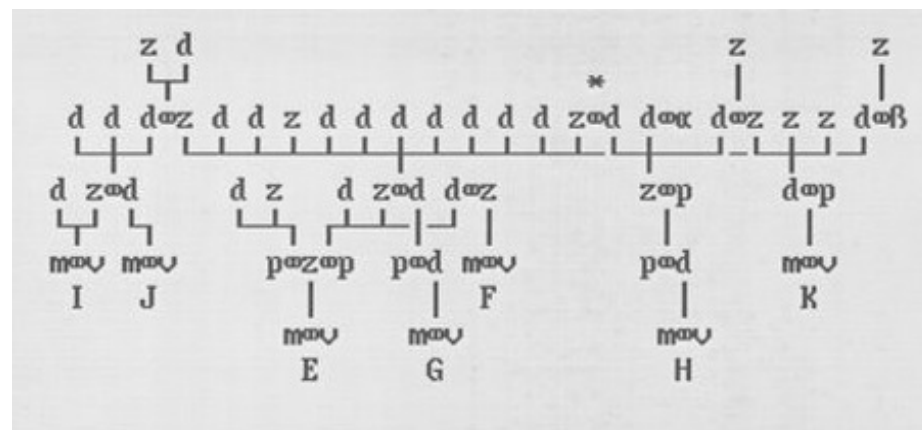
Daarbij betekent:

m: man, v: vrouw, d: dochter, z: zoon en p: partner

α = Alida Derksen, uit afstammingsgroep 1, die deze met 2 verbindt;

β = Dirk Paans, uit afstammingsgroep 3, die deze met 2 verbindt.

* De dochter van dit paar komt in mijn bestand Eigen Familie voor als de echtgenote van een verre protestantse verwant uit de Langstraat.

De stamouders zijn de volgende:

E: van de GEVEL/LAMM,

F: BOOM/de RUYTER,

G: LEMENS/STOLZENBACH,

H: MOUTHAAAN/VERHAGEN,

I: WALTHER/van VOORST,

J: LOONINGS/de LANGE,

K: LOUWRENSE/STAAL.

Als ik kijk naar de afzonderlijke nakomelingschap van de 6 paren stamouders, dan levert dat het volgende beeld:

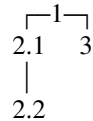
- E Petronella van de Gevel en Jan Lamm: 24/5 (samen 24 personen in 5 generaties)
- F Antonette Boom en Nicolas de Ruyter: 3/2
- G Marie Geertruy Lemens en Jan Joost Stolzenbach: 5/3
- H Anna Mouthaan en Joost Verhagen: 8/4
- I Jannetje Walther en Boon van Voorst: 7/3
- J Francina Loonings en Dingeman de Lange: 3/2
- K Jansje Louwrense en Willem Frederik Staal: 6/2

Het samenbundelen en aftoppen komen dus in deze cijfers tot uiting.

Zij laten zich het best als volgt samenvatten: deze afstammingsgroep bestaat uit de familie Lamm en aanverwanten.

Uit wat hieronder volgt, zal blijken, dat in de gegevens zoals ik die gevonden heb fouten voorkomen, althans zodanige onnauwkeurigheden, dat foutieve interpretaties voor de hand liggen. Is dat erg? Ja en nee. Ja, want na correctie van die gegevens is het resultaat van de methode een andere dan hierboven. Nee, want gezien de beperkingen in de bronnen, die elke genealoog vroeg of laat ontmoet, is onvolledigheid van de gegevens onvermijdelijk. Elk resultaat is daarom een voorlopig resultaat. De gehanteerde methode en het model van de stambomenboom blijven ook met fouten in de gegevens resultaten opleveren.

Hieronder volgt het schema, na correctie van de foute interpretaties.

- 1 afstammingsgroep van Petronella van de Gevel; 2.1 fragment van Hendrika Feuskes; 2.2 fragment van Aaltjen Bosman; 3 afstammingsgroep van Avendina ..

De grootste groep protestanten in Bergeijk, Valkenswaard en Waalre is dus een bijzonder losse groep, die slechts door 2 knopen bij elkaar gehouden wordt. Het samenbundelen is dus nog maar net begonnen. Daarnaast toont een nicht/neef huwelijk de afhankelijkheid van huwelijkspartners uit de eigen kring. Huwelijken binnen een kleinekring of zelfs binnen de eigen familie wijzen meestal op het ontbreken van, om welke reden dan ook, aanvaardbaar geachte huwelijkspartners. Het aantal stamouders is relatief hoog: de groep heeft dus een heterogeen karakter. Een dergelijke groep zou ik een pioniersverwantengroep willen noemen. Haar wortels liggen voornamelijk buiten dit gebied: plaatsen van herkomst zijn Loon op Zand, Capelle, Schijndel, Ochten, Veghel, Wijhe, Wezep, Wilbert (bij Deventer), Holten, Diepenveen, Sprang, Heeze, Veldhoven, Heino, Dalfts, Nuenen, Haarlem, Venlo, Schouwen in Duitsland, Geldrop, Wintelre, en 'sHertogenbosch.

De groep illustreert dus het beeld van de 'smeltkroes'. Zij kan echter gemakkelijk opgedeeld raken onder elders florerende krachtiger groepen. De groep is kwetsbaar en kan uiteenvallen voor verdere onderlinge vervlechting op gang komt. Vanzelfsprekend kan zij verknoopt raken met de plaatselijke populatie, wat wellicht wel haar positie, maar niet haar

structuur zal veranderen. Daarnaast kan zij dienen als de kern voor het ontstaan van een bovengemeentelijke protestantse populatie. Meer licht daarop kan komen van meer recente gegevens uit de betrokken gemeenten. Maar de belangrijkste conclusie lijkt te zijn, dat het gebied van de betrokken 9 (voormalige) gemeenten te klein is, om zicht te krijgen op een populatie van protestanten in zuidOostBrabant. Wat er dan gebeurd zal blijken te zijn in het tijdperk van de ontkerkelijking valt op dit moment ten enenmale buiten de beschikbaarheid van bronnen uit de gemeentelijke bevolkingsadministraties.

Wellicht zal uiteindelijk blijken, dat Zuidoostbrabantse protestanten het best opgevat kunnen worden als een buitenpost van de Langstraatse protestantse gemeenschap.

4 Jenneke Ulftman en Jenneke Arendsen

Een bestand, zoals het bovenstaande, dat opgebouwd is volgens de gegevens uit slechts 2 bronnen (Burgerlijke Stand, bevolkingsregister) zal ongetwijfeld fouten bevatten: of door fouten in de bronnen of door een foute interpretatie ervan. Dit temeer, waar de opbouw niet gebeurt door naar gegevens over bepaalde personen te zoeken, maar door deze te vinden. Van het bevolkingsregister worden de gegevens blad na blad en van de Burgerlijke Stand akte na akte verwerkt, waardoor in overeenstemming met de opzet de onderlinge verwantschap van de bevolking ter plaatse zichtbaar wordt. Hieronder zal ik 2 voorbeelden geven van fouten, die door het beperkte gebruik van bronnen ontstaan. Zij zijn beide ontleend aan de hierboven besproken groep protestanten. Het gaat om Johanna Francisca (geb. 1864), Hermanna Alida (geb. 1868) en Cornelis Johannes Walburg (eveneens geb. 1868), alle 3 geboren te Veghel, die als kleinkinderen volgens het bevolkingsregister 1870-1880 van Valkenswaard inwonen bij Hendrika Feuskes (ook Hendrica; Voskes, Voskens, Foscens, Vuskens). Hendrika is getrouwd geweest met Dirk Jan Derksen en met Anthony Schurgers. Gezien de achternaam van de kleinkinderen zal zij de grootmoeder van moederskant zijn. Maar via welke dochter van welke vader? De dochters Schurgers zijn resp. 9 en 6 jaar ouder, dan het oudste kleinkind en komen niet in aanmerking. Van haar 6 kinderen Derksen (ook Dirksen) zijn er bij de geboorte van de oudste kleindochter nog 2 in leven: allereerst zoon Hendricus, die 18 jaar ouder is dan het oudste kleinkind en Valkenswaard niet verlaat en daar ongehuwd zal overlijden. Vervolgens dochter Alida, die 13 jaar ouder is dan het oudste kleinkind en als 30-jarige in Valkenswaard zal trouwen met Pieter Sterrenburg. Dus hoe deze familierelatie weer te geven? De oplossing is een extra, imaginaire, dochter Dirksen gehuwd met een vooralsnog even imaginaire vader Walburg als ouders van deze 3 kleinkinderen. Daarmee is recht gedaan aan de grootmoeder/kleinkinderen relatie, zoals het bevolkingsregister dat aangeeft. Waarschijnlijker is het echter, dat Hendrika Feuskes niet de grootmoeder is van deze 3 kinderen. Als moeder van deze 3 kinderen komen 2 dochters uit een eerder huwelijk van Dirk Jan Derksen in aanmerking. Het gaat hierbij om Hermana (geboren Diepenveen 1831) en Jenneken Derksen (geboren Valkenswaard 1841), die beiden oud genoeg zijn. Het toetsen van dit vermoeden bleek eenvoudig en vervolgens een nieuw probleem op te leveren. Met Genlias werd in Veghel het huwelijk van 21.3.1863 gevonden van Hermanna Derksen met Cornelis Walburg. Hermanna, geboren Diepenveen 27.3.1831, is de dochter van Derk Jan Derksen en

Jenneken Arendsen. Dit laatste gegeven nu is niet in overeenstemming met de gegevens van de Burgerlijke Stand van Valkenswaard.

Ik zet de relevante gegevens op een rij:

Op 15 september 1841 wordt te Valkenswaard geboren Jenneken, dochter van Dirk Jan Derksen en Jenneke Arentsen.

Op 1 augustus 1842 overlijdt te Valkenswaard Jenneken Arentsen, geboren te Holten en 36 jaar oud, dochter van Gerrit Jan Arentsen en echtgenote van Derk Jan Derksen.

Op 5 januari 1848 overlijdt te Valkenswaard Gertje Derksen, 14 jaar oud, geboren te Diepenveen en dochter van Derk Jan Derksen en wijlen Jenneke Ulftman.

Op 12 februari 1853 overlijdt te Valkenswaard Johanna Derksen, 18 jaar oud, geboren te Diepenveen en dochter van Derk Jan Derksen en wijlen Jenneke Arentsen.

Op 26 augustus 1853 overlijdt te Valkenswaard Derk Jan Derksen, weduwnaar van Jenneke Ulftman en echtgenoot van Hendrika Feuskes.

Op 30 maart 1859 overlijdt te Valkenswaard Jan Dirksen, 22 jaar oud, geboren te Diepenveen, zoon van Derk Jan Derksen en Jenneke Arentsen.

Daarnaast worden te Valkenswaard vanaf 1844 6 kinderen geboren van Derk Jan Derksen en Hendrika Feuskes, waarvan er 4 voor 1863 te Valkenswaard overlijden.

Volgens deze gegevens zijn er behalve Hendrika Feuskes nog 2 moeders van de kinderen Derksen: Jenneke Ulftman en Jenneke Arentsen.

Jenneke Arentsen is de moeder van de jongste Jenneken en van Johanna en van Jan, de 2 kinderen daarboven.

Jenneke Ulftman is de moeder van Gertje en zal dus ook de moeder zijn van de oudste dochter Hermanna.

Niet waar zegt nu de huwelijksakte uit Veghel. Ook Hermanna is de dochter van Jenneken Arendsen. Maar hoe zit het dan met Jenneke Ulftman? Het meest waarschijnlijke is, dat Jenneke Ulftman en Jenneke Arentsen een en dezelfde persoon zijn. Dat zou ook verklaren, dat in de overlijdensakte uit 1853 van Derk Jan Derksen slechts een Jenneke wordt genoemd. Ook nu werd het vermoeden sneller bevestigd, dan dit verhaal geschreven. Via internet werd gevonden, dat Arentsen een patronym is en dat de aangenomen achternaam van deze familie Ulftman is. Tsja, dat moet je maar weten als ambtenaar van de Burgerlijke Stand te Valkenswaard!

En omdat ik alleen afga, op wat ik vind bij het systematisch verwerken van gegevens, staan er nog steeds fouten in mijn bestand. En in het stukje hierboven. Dat u het maar weet!

Toon van Gestel

BEZOEK BRABANT – COLLECTIE 12 DECEMBER 2008

Donderdag 11 december 2008 heeft de afdeling Kempen- en Peelland, met ongeveer 15 personen een bezoek gebracht aan de Brabant-Collectie te Tilburg. De Brabant-Collectie is in 's-Hertogenbosch (1837) opgezet door het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en wordt sinds 1986 beheerd door de bibliotheek van de Universiteit van Tilburg. De collectie bestaat uit boeken en tijdschriften, prenten, kaarten, handschriften, oude drukken en kranten alsmede foto's en films.

Het onderwerp van de collectie is (voornamelijk) het verleden van de Provincie Noord-Brabant. (zie: www.brabantcollectie.nl)

Op locatie in Tilburg werden we om ongeveer 10.30 uur ontvangen door de heer Jos Kuijlen, manager en bibliothecaris van de Brabant-Collectie. Persoonlijk ben ik een mensenmens en vind het heerlijk als iemand vol vuur en passie over zijn werk kan vertellen. Zo ook de heer Kuijlen volgens mij kan hij uren praten over de collectie en haar onderwerpen. Tijdens de excursie hebben we, zelfs op vraag, een blik kunnen en mogen werpen op prachtige gedetailleerde historische kaarten van plaatsen en gehuchten in Brabant. Oude prenten, foto's en zeer vroege Brabantse gebonden drukwerken kunnen bekijken, een waar genoegen.

Meerdere malen heeft de heer Kuijlen benadrukt dat de Brabant Collectie zeer geïnteresseerd is in alles maar dan ook alles wat van verenigingen, organisaties, clubs, individuele auteurs enzovoort, in druk wordt uitgegeven in Brabant. Voor ons zeer verbazend want wat moet de collectie nou met de nieuwtjes van een plaatselijke harmonie? Volgens de heer Kuijlen toch heel waardevol er zijn hierover zelfs afspraken met de plaatselijke bibliotheken. En laten we even heel nuchter zijn het kan natuurlijk ook prachtige literatuur voor generaties in de toekomst zijn. (tenminste ik geniet als ik weer iets gevonden heb dat betrekking heeft op voorouders).

Na een verlate koffie pauze, rondleiding en dia-presentatie was er na de lunch volop gelegenheid om te snuffelen in de uitgebreide bibliotheek, een absolute aanrader en vrij toegankelijk. Voor het gratis lenen van materialen heb je wel een lenerskaart nodig die je "gratis" kunt aanschaffen door het betalen van een borg van € 15,-

Voor mij een zeer geslaagde dag die zelfs aanleiding is geweest, voor mij als prille genealogische onderzoeker met Zuid Limburgse roots, tot een heuse Brabantse verwantschap.

Marie-Louise van Wijk- van Duurling

NIEUWE VAKTERMEN GENEALOGIE TOEGEVOEGD

Nu in deze tijd zoveel aandacht bestaat voor genealogie, of op z'n minst de eigen stamboom, en steeds meer mensen inderdaad hun stamboom kennen (hebben doen ze hem allemaal!), lijkt het verstandig om deze groeiende hobby van aanvullende vaktermen te voorzien, zodat men uitbreiding daarvan eenduidig naam en richting kan geven. De beste optie voor deze nieuwe termen lijkt:

Stamboloog: iemand die zich als hobby bezig houdt met stambomen en onderzoek daarnaar.

Stamboomouderpaar: de eigen stamboom (m) samen met die waaruit de echtgenote (v) is voortgekomen (wel via de mannelijke lijn!). Nazaten spreken dus van het stamboomouderpaar van hun ouders (vader en moeder), de tweede generatie.

Stamboomgrootouderkwartet: een groep stambomen van alle 4 de leden van de kwartierstaat, derde generatie, opa en oma van vaders- en moederszijde. Nazaten spreken dus van de 2 Stamboomouderparen van de grootouders, de derde generatie.

Stamboomovergrootouderbos: een groep van meer dan 4 stambomen van de vierde generatie in de kwartierstaat op enig moment. Indien men ze alle 8 heeft, dan wordt gesproken van een **vol stamboomovergrootouderbos**. Daar is in dit boek dus sprake van! Ook de verdere nazaten kunnen aangeven dat hun stamboom een stamboom-overgrootouderbos heeft.

Stamboomoerwoud: een al (**vol**) of niet complete groep van meer dan 8 stambomen van de vijfde of hogere generatie in de kwartierstaat. Voor elk van die stambomen geldt dat deze een stamboomoerwoud heeft.

Stamboompje: minder dan vier generaties (ook wel stamboomfragment of tak genoemd). Het kan een mooi begin zijn om er “een boom over op te zetten” of “er eens goed over te bomen” met je familie.

Deze suggesties komen uit de inleiding van mijn boek: “Dat is onze (verre) familie” van 7 mei 2004, waarin naast een inleiding in de genealogie 12 stambomen zijn verwerkt.

Reacties zijn welkom! Jan Boerdijk elsjanboerdijk@hetnet.nl

KOPIJ VOOR HET VOLGENDE NUMMER

INZENDEN VOOR 1 MEI

e-mail adres: h.unij@hccnet.nl

post-adres : Taunus 1 5706 PC HELMOND

DE STAMBOOMVORSER

Hij had secuur zijn stamboom uitgezocht,
Was bij Michel de Ruijter uitgekomen,
De grote zeeheld uit zijn jongensdroom.
Natuurlijk had hij daarop flink gepocht.

Zijn moeder kon dit speurwerk niet waarderen:
“Wat baat het dat je afstamt van een held?”
Een buurman vond het zonde van het geld.
Die ouwe zeur zou hij graag mores leren!

Hij zocht nog naar aanvullende bewijzen.
Een DNA-test was daarop gericht.
De uitslag deed zijn haar ten berge reizen.
Er kwamen vreemde zaken aan het licht:

Wat moeder nooit verteld had, bleek al dra:
Die miezerige buurman was zijn pa!

Joop Glasbergen
(*Uit de Drijehornickels augustus 2008*)

*Martijn Spruit spreekt over digitaliseren bij het CBG
(Foto Ger Kleinbergen)*

HET PROJECT GENETISCHE GENEALOGIE IN 2009

Op 29 november 2008 werd in Leiden het eerste jaar van het project genetische genealogie afgesloten. Hierin werd het Y-chromosoom onderzocht, dat overerft van vader op zoon en alleen bij mannen voorkomt. De publicatie over dit project was op dat moment helaas nog niet gereed. Inmiddels is 'Zonen van Adam in Nederland' verschenen. Van meer dan 400 personen is de stamreeks in de mannelijke lijn opgenomen, voorafgegaan door de vermelding van haplogroep en haplotype. Daaraan vooraf gaat een 3-tal hoofdstukken. Hierin wordt ingegaan op de afstamming van de mens, de genetische basis van het onderzoek, op onze huidige kennis over haplogroepen en over de resultaten van het onderzoek. Het boek wordt besloten met 2 hoofdstukken over het DNA-onderzoek bij de opgravingen in resp. Vlaardingen en Eindhoven.

Ook in 2009 wordt het project voortgezet.

Deelnemer word je door een bedrag van € 155,- te storten op rekeningnummer 554678306 t.n.v. De Nederlandsche Leeuw te Bilthoven. Vervolgens stuurt u een stamreeks naar publisher@barjsteh.nl Daarbij vermeldt u naam en adres, zodat u thuis een afnamesetje toegestuurd kan worden. Nadat u dit setje teruggestuurd hebt, moet u enige tijd geduld oefenen. Het laboratorium in Leiden verzamelt nl eerst een aantal setjes, voordat zij aan de verschillende stappen beginnen. Het kan dus een tijd duren, voordat u het verslag van de bepalingen thuis krijgt. In een 2de uitgave van 'Zonen van Adam in Nederland' zal met uw toestemming uw stamreeks worden opgenomen. U kunt deze stamreeks voorzien van foto's en evt andere illustraties; uiteraard in overleg met de uitgever. De prijs van het boek zal afzonderlijk voldaan moeten worden. Kijkt u op de website van de NGV naar het bericht, dat op 19 januari is geplaatst, naar het bericht van 30 januari en naar dat van 15 januari over 'Zonen van Adam in Nederland'.

Toon van Gestel.

Volop aandacht voor de lezing van Martijn Spruit (Foto Ger Kleinbergen)

LEDEN STELLEN ZICH VOOR

W.H.C. Theunissen-Eindhoven wim.elly.theunissen@gmail.com 040-2027534
Dhr. Theunissen, 64 jaar en ondernemer, is al een vijftiental jaren bezig met genealogie. Hij is op zoek naar de families Theunissen, Van Kollenburg, Van der Meijden en Van Veen. De gegevens van deze families haalt dhr. Theunissen uit de archieven. De soort van informatie gaat zowel in breedte als in de diepte.

Op basis van speciale bronnen heeft hij een interessante familiegeschiedenis kunnen samenstellen. Dat heeft geresulteerd in een familieboek "Van Kollenburg".

Om nog wat meer algemene informatie te krijgen en voor de interessante lezingen bezoekt hij graag onze afdelingsbijeenkomsten. Hij zou ook wel eens wat willen weten over de veldtocht van Napoleon naar Rusland. Een andere hobby van hem is beeldhouwen.

E. Reker-Eindhoven eagreker@onsneteindhoven.nl 040-2421621
Hoewel hij er lange tijd niets aan heeft gedaan, is dhr. Eef Reker, 64 jaar, technisch hoofdbambtenaar, ±20 jaar geleden begonnen met zijn speurtocht naar zijn roots. Hij zoekt gegevens van de families Reker, Van Aalst, en Aarts. De informatie die hij tot dusver gevonden heeft, komt uit archieven, van het internet en uit overlevering van familieleden. In eerste instantie wil hij zoveel mogelijk personen van de families verzamelen, om daarna zo diep mogelijk te gaan. GensDataPro is het programma dat dhr. Reker gebruikt om zijn gegevens vast te leggen. Een kwartierstaat en/of een stamreeks behoren tot de mogelijkheden van publicatie. 10 Generaties "Van Aalst" zijn al gepubliceerd in 1993.

Indien mogelijk bezoekt dhr. Reker de afdelingsbijeenkomsten, waar hij graag van andere leden wil horen hoe hij verder kan komen. Als bijzondere hobby mag vermeld worden dat dhr. Reker archivaris is van het Gilde "St. Jorisgilde Gestel en Blaarthem".

A. van der Sande-Nederweert a.vandersande@chello.nl 0495-460033
Dhr. André van der Sande, in zijn werkzaam leven docent Ned. Taal en Letterkunde, is een kleine tien jaar geleden begonnen met genealogie. De families waarnaar hij opzoek is, zijn: Van der Sande, Van Schaik, Bonsen en Brouwer, het voorgeslacht van zijn vrouw van moederszijde. Deze moeten worden gezocht in het Westland en Noord-Brabant, Zuid-Holland en in Amsterdam. De gegevens die hij al gevonden heeft komen van het internet, uit archieven, van familie en uit publicaties. Dhr. Van der Sande is intussen wel zover dat hij stambomen van de genoemde families kan samenstellen en die best in ons mededelingenblad wil publiceren.

Op de vraag of hij iets bijzonders of een special bron heeft gevonden, schrijft hij: "Ik liep in het Westland vast met de familie Van der Sande. Toen vond ik plotseling via internet een link met Leende – Sterksel - Reuver en Bladel. Via die plaatsen kwam ik op NGV – Kempen- en Peelland. Hij wil zijn kennis over deze streek dan ook graag uitbreiden.

Om zijn gegevens vast te leggen maakt hij gebruik van het programma Gens Data Pro. Tot nu toe heeft hij nog niets gepubliceerd, wel heeft dhr. Van der Sande zijn familie deelgenoot gemaakt van zijn vondsten.

Naast het bestuderen van zijn voorvaderen, mag dhr. Van der Sande graag lezen.

Hans Duitgenius, 60 jaar, was hogeschool docent wiskunde en informatica. Toen hij een jaar of drie geleden met prepensioen ging is hij begonnen met stamboomonderzoek. Daarvoor is hij op zoek naar de families Deutgen in Duitsland en Zweden en Deutgenius / Duitgenius hier in Nederland. Hiervoor bezoekt hij de archieven, surft op het internet, leest publicaties en interviewt familieleden. Hij verwacht over enkele jaren toch wel zoveel informatie te hebben, dat een publicatie in ons blad mogelijk moet zijn.

Als bijzonder heeft Hans de vondst ervaren van twee genealogieën in het Duits in 1940 en 1992 en in circa 1960 een genealogie in het Zweeds. De tweede Duitse genealogie is een vervolg van de eerste en gaat terug tot ca. 1300. De informatie die hij gevonden heeft wordt opgeslagen in het programma Gens Data Pro. Hij werkt toe naar een publicatie van zijn genealogie op het internet.

Hans bezoekt onze afdelingsavonden om, naast het aanhoren van de interessante lezingen, tot interactie te komen met leden met veel ervaring. Een vraag die hem op dit moment bezighoudt is bijvoorbeeld hoe hij papieren gegevens zo optimaal mogelijk kan scannen.

Hij voegt toe, dat hij onlangs is toegetreden tot het bestuur van de afdeling Heraldiek van de NGV. Hij zal zich daar met name bezig houden met het organiseren van activiteiten. Daarenboven heeft hij zich kandidaat gesteld voor een bestuursfunctie bij de Werkgroep Genealogisch Onderzoek Duitsland (WGOD). Deze vereniging helpt, zoals de naam al zegt, bij het genealogisch onderzoek in Duitsland. Hans zal zich bezighouden met technische en beleidsmatige zaken. In zijn vrije tijd mag hij graag reizen.

Ger Kleinbergen

*Henriëtte Hardemans-Emans bij haar promotiemateriaal
(Foto Ger Kleinbergen)*

VOOR U GELEZEN:

Afdelingsbladen:

Amersfoort en Omstreken, 2008-4

- Gedwongen migratie in 1904, door Joke Sickman
  - Na de grote spoorwegstaking in 1903.
- Notariële aktes (1633), door A.G. Bousema-Valkema.
- Transportaktes (o.a. 1543) door A. van Nostrum.

Amstelland, 2008-4

- Genealogie van Michiel Verdonck III, door Piet Verdonk
- "Een ontzettend ongeluk", door Han van der Linden-Schadd
  - Oude kranten als aanvullende bron bij genealogisch onderzoek.

Aqua Vitae; afdeling Betuwe, 2008-4

- Het verhaal van Catharina Westering en haar dochtertje Hendrina, door W.v.d.Westeringh
- Bijna 3 eeuwen van Haefkens op kasteel Ophemert, door P. Welling
- Kwartierstaat van Anna Margriet van Haeften 1782-1844. (20 generaties)

Aqua Vitae; afdeling Betuwe, 2009-1

- De afstamming van het geslacht Van Haeften, door J.N.A. Groenendijk.
- Favoriete voorouder: stamvader Gijsbert Hendriksen van de Westeringh, door W.v.d.Westeringh

Bulletin, Achterhoek en Liemers, 2008-4

- Parenteel van Vader Weijers (slot), door E.J. Wijers.

Delfland; 2008-4

- Deelgenealogie van Maarten van den Bent.

Erfgoed, Ons genealogisch; 2008-5

- Familienaam Enter, op zoek naar de herkomst, door G.P. Enter
- Het rampjaar 1672, de Hollandse Waterlinie succesvol,
  - gevolgen voor inwoners van het dorp Waarder, door G.J. Leeuwenhoek.

Erfgoed, Ons genealogisch; 2008-6

- Genealogie – heden en morgen. Een blik op de toekomst, door JW. Koten.
- Het geslacht Oosterman in de Hoeksche Waard, door K.J. Slijkerman.

GeneVer, afdeling Zuid-Limburg, 2008-4

- Stamreeks van Godfried Jozef Egidius van Laar
- Genealogie van Joseph Kreukels uit Brunssum, door M.H.M.N. Senden.

Gens Propria, afdeling Kennemerland, 2008-4

- Kwartierstaat van Johannes Christotomus (Kick) Smit

Gepermeteerd, afdeling Den Bosch en Tilburg, december 2008

- Tilburg in 1809, door Cor van der Heijden
- Meerdere afgammingslijnen van Ghijsel Back, door Sjef Trommelen
- De stam Didden uit Hedikhuizen (4), door Jaap Cuperus

Hollands Noorderkwartier, 2008-4

- Genealogie Pot te Alkmaar, door Bas Lems.
- Kwartierstaat Demmers-Hoogerwerf.
- Op zoek naar Pieter Frederiksz Smit, door Pieter Schager..

Koggenland, 2008-4

- Uit Duitse archieven.
- Van Lieshout tot Grootenhof, door Hans van den Broek.
- Parenteel van Maarten Sjouke de Vries (I), door Toos Plug.

Kwartier van Nijmegen, 2008-4

- Kwartierstaat Elisabeth De Lang
- Het Getijdenboek van Catharina van Kleef, Evert Kam.

Noord-Holland, afdeling Zaanstreek-Waterland, december 2008

- Herinneringen en lotgevallen mijner dienstjaren (3) Willem Bruijn, door J. Booij.
- Achtergronden bij Willem Bruijn, door J. Booij.
- Parenteel van Huibert Brijn, door J. Booij.
- Kwartierstaat van Veronique Blok (8), door Margriet Blok-Charbo.
- Kwartierstaat van Peter Adriaan Groen, door Peter Groen.
- Kwartierstaat van Karin Elizabeth Fontijn, door K.E. Veenbrink-Fontijn

Roots@Groningen, 2008-4

- Stamlijnen van Karel de Grote naar Groningen, door Johan van Klinken.
- Van der Dong, een genealogie, door Menne Glas

Roots@Groningen, 2009-1

- Stamreeks De Haas, door W. Bodde.
- Groningse militairen in het Staatse leger vóór 1795 (III), J. van Campen

Stichtse Heraut, november 2008

- Kwartierstaat van Ad, Joh en Cees van Santen.
- Moederreeks van Charly van Santen.
- Verzoeken tot confinering van vrouwen in een verbeterhuis, door Y. Jansen-Linse.

Threant; afd. Drenthe, 2008-4

- Kwartierstaat Ten Brink, door Tine Drenth.
- Naar Karel de Grote in 38 stappen, door Albert Luten.
- Stamreeks van Jan Duinkerken, door Jan Pol,
- Stamreeks Eggens/Boer/Meinders, door H. Klooster-Spanjer.

Twente Genealogisch, 2008-4

- Schandaal in Oldenzaal – 25 jaar procederen over een huwelijk, Drs. L.J.M. Nahuis-Hümmels.
- Het dragen van trouwringen, door J. Netelbeek.
- Naam en geschiedenis van de “Haarmühle.

West Noord-Brabant, 2008-4

- Kwartierstaat Marinus Petrus Elshout deel 1, door A.F. van Elshout

IJsseldelta, afdeling IJssellanden, 2008-4

- Genealogie van Willem Gerrits Loman, door F.A. Naafs-Loman.

11 en 30, afdeling Friesland, 2009-1

- Verre familie, nu dichtbij, door Antonia Veldhuis.
- In Famke om Utens, door Nynke Groeneveld-Buis.
- Minne, door Jaap de Boer.
- en andere verhalen.

Heemkundekringen:**D'n Myerlese Koerier, november 2008**

- Uit Leo's archief: de schuurkerk van Mierlo, door Leo Lenssen.
- Een proces-verbaal in 1820, door Theo de Groof.
- Meester Korff, 1833 – 1921, door Theo de Groof.

De Schééper, Reusel december 2008

- In gesprek met een echte Reuselnaar, door Thijs van der Zanden.
- De sigarenindustrie in Reusel (3), door Martien Heesters.
- Van huis weg, een terugblik op Klein Seminarie Beekvliet, door Jan van Beers.
- Reusel bergt stille recreatiereserve, door Pierre van Beek

D'n Tenuzzik, Beek en Donk, 2008-4

- De Zuidwillemsvaart, een trauma of een geschenk, door Martin Philipsen.
- Het boerenleven in Beek en Donk, door Zjon van de Laar.

Heemkronyk, Heeze-Leende-Zesgehuchten, 2008-4

- De strijd om de tienden van Heeze en Leende (4), door Klaasje Douma.
- Twekagebouw, een monument?, door Frans van Overbruggen.
- Straatnamen in Geldrop (7), door Nick van Broekhoven.
- De familie Rutten en de post in Leende, door Piet Willems.

Het Hagelkruis, Aarle Rixtel 2008-4

- Kouwenberg 35, door Henk van Beek.
- Het oprichten van de (Boeren)leenbank te Aarle-Rixtel op 14 januari 1902, J. Dekkers

Deze tijdschriften en nog vele andere, liggen elke afdelingsavond ter inzage / te leen. Dhr. Hans Schippers zal u hierover graag informeren.

Ger Kleinbergen.

BIBLIOTHEEK: AANWINSTEN BOEKEN

Leven aan de rand van de Republiek

Stad en gericht Almelo 1580 - 1700

Auteur: C. Trompetter

In de kleine stad Almelo en het omliggende land werd in de zeventiende eeuw het leven met hartstocht geleefd.

In dit boek wordt het verhaal verteld van de zelfbewuste burgers van het stadje, die een halve eeuw streden met de adellijke Heren van Almelo om de politieke zeggenschap in hun stad, maar uiteindelijk het onderspit moesten delven.

Ook op godsdienstig gebied liepen de emoties soms hoog op. Katholieken deden hun uiterste best om zich te handhaven.

Een kleine groepje doopsgezinden ontwikkelde zich tot een gerespecteerde minderheid en legde de basis voor een bloeiende linnenweverij.

Het was een harde tijd. Ziekten, oorlog en misdaad tekenden het dagelijks bestaan. Daartegenover stond de zachte zijde, zoals de zorg voor en het mededogen met de zwakkeren in de samenleving.

Deze alomvattende studie schetst een beeld van een samenleving in een vaak vergeten hoekje van de Republiek: Twente. (471 bladzijden)

Het Helmonds Woordenboek

Auteurs: W. Daniëls, F. van Lieshout en S. Warmerdam

Het Helmonds behoort tot de meest kenmerkende dialecten van Nederland. Dat komt vooral door enkele bijzondere klankcombinaties, die ook een typerende uitspraak krijgen.

Voorbeelden zijn: hoijs (huis), skool (school), kiejke (kijken) en haai (hij).

Daarnaast heeft het Helmonds enkele zeer opvallende woorden, waarvan 'wonne' (nietwaar) wel het bekendste is.

Zoals voor vele dialecten geldt, is ook het Helmonds op z'n retour. Steeds minder mensen spreken het.

Om het Helmonds niet verloren te laten gaan, is dit Helmonds Woordenboek samengesteld, waarin tal van Helmondse woorden en uitdrukkingen staan, zodanig opgeschreven dat de uitspraak erin doorklinkt.

Voor de mensen die het Helmonds niet altijd begrijpen maar het wel graag beter willen leren kennen, zijn van veel voorbeeldzinnen ook 'vertalingen' in het Algemeen Nederlands opgenomen.

Nederland en de Broeders van Liefde - Ten dienste van de medemens

Auteur: T. Van Heugten

De geschiedenis van de Broeders van Liefde begint in Nederland in 1894 te Eindhoven, nadat de congregatie al in 1807 te Gent was gesticht.

Vanuit Eindhoven werden nieuwe activiteiten ontwikkeld en er ontstonden vestigingen in Nederland, Nederlands-Indië en Papoea-Nieuw-Guinea.

Inmiddels zijn de meeste ook al weer verdwenen. De belangrijkste oorzaak dient gezocht te worden in de veranderingen van de jaren zestig in de twintigste eeuw.

Toch moeten die ontwikkelingen niet met louter weemoed worden gezien.

Ze hebben duidelijk te maken met de processen van meer individualisme en meer persoonlijke vrijheid van na de Tweede Wereldoorlog, hetgeen ook de congregatie van de Broeders van Liefde niet onberoerd heeft gelaten.

Enerzijds traden er veel broeders uit, anderzijds werden de taken meer en meer overgenomen door leken. Tegen het einde van het tweede millennium was er geleidelijk aan een beweging op gang gekomen die zocht naar meer evenwicht in gedachten en gevoelens over religieuze en godsdienstige zaken.

Het verdwijnen van de maatschappelijke activiteiten van religieuzen werd niet meer gezien als moderniteit en vooruitgang. De vaak onvoorwaardelijke inzet van religieuzen voor anderen kreeg veel meer positieve waardering.

Dit boek maakt duidelijk, vanuit welke houding de Broeders van Liefde beschikbaar en actief waren in psychiatrie, onderwijs en maatschappelijke zorg.

Co van het Groenewoud

CORNELIUS SNOEREN, EEN PASTOOR UIT STRIJP

In mijn onderzoek naar de familie Snoeren ben ik Cornelius Snoeren tegengekomen. Ik zou graag wat meer achtergrondinformatie over hem willen hebben, en een foto of portret zou natuurlijk helemaal prachtig zijn.

Cornelius Snoeren, zoon van Jacobus Adriaen Snoeren en Adriana Huijbert Soethout, is rk gedoopt op maandag 18 september 1780 te Loon op Zand (doopgetuigen waren Hubertus Suethout en Wilhelmina Couwenberg), is overleden op vrijdag 27 augustus 1824 te Strijp. Cornelius studeerde in 1806 theologie aan het Klein Seminarie te St. Michiels-gestel. Van 1808 tot 1813 was hij kapelaan te Oirschot. Daarna werd hij tot aan zijn overlijden pastoor te Strijp.

John Boeren, e-mail: j.boeren@telfort.nl

Zondag 8 maart: GENEALOGISCHE CONTACTDAG NEDERWEERT

Adres: Pinnenhof, Kapelaniestraat 4, 6031 BX Nederweert

georganiseerd door: Heemkundevereniging Nederweert, NGV-afdeling Kempen- en Peelland, Sectie Genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap.

Dagprogramma

- 11:00 uur De Pinnenhof open voor bezoekers
11:15 uur Opening door de voorzitter van de voorbereidingscommissie, dhr. Bert van Laer, Welkomstwoord door de voorzitter van de Heemkundevereniging Nederweert, dhr. Hein Jansen.
Officiële opening van de Contactdag door de burgemeester van Nederweert dhr. H.F.M. Evers.
11:00–17:00 uur Doorlopende informatiemarkt.

Deelnemers met infostands: Gemeentearchief Weert, Stichting Limburgs Genealogisch Archief, Gens Data, PRO-GEN, PRO-GEN Gebruikersgroep, TELEPAS Software, HAZA gebruikersgroep Limburg, NGV Computergenealogie, LGOG Sectie Genealogie, Limburgse Hamers Genealogieën, NGV-afdeling Kempen- en Peelland, Baronie van Cranendonck, Hechtel Eksel, Nederweert Oos Naer (Neer), Meijerink Heraldiek, NGV/LGOG College Heraldiek.

- 13:30 uur Lezing: “Stamboomonderzoek, hoe doe je dat?”
(Bert van Laer, vice-voorzitter Sectie Genealogie v/h LGOG)
14:30 uur Lezing: “Gemeentearchief, wat vind je daar?”
(Theo Schers, archiefmedewerker Gemeente Weert)
15:30 uur Lezing: “Noordervaart, de invloed op Nederweert e.o.”
(Henk Willems, mede-auteur “Le Grand Canal du Nord”)
17:00 uur Sluiting van de Contactdag.

Deze dag is speciaal bedoeld voor degenen die onderzoek doen in de regio Nederweert; voor anderen is er ook algemene genealogische info te vinden.

Bezoekers ontvangen een uitgebreid infoboekje.

Info: Vincent Evers, e-mail: v.evers@telfort.nl

Zaterdag 28 maart: NOORD-LIMBURGSE CONTACTDAG HORST

Op deze dag organiseert Land van Cuijk en Ravenstein samen met de sectie Genealogie van LGOG een contactdag Noord-Limburg. De kaartenbakken van Wim Jaegers zijn aanwezig en ook veel Noord-Limburgse DTB-Klappers, gegevens van Limburgse heemkunde verenigingen en van regionale genealogen, evenals een uitgebreid documentatiecentrum. De dag wordt gehouden in Museum De Kantfabriek, welke dan ook open is om eventueel te combineren met uw bezoek.

De entree voor de contactdag, incl. bezoek museum, bedraagt € 4,-, maar personen met een museumjaarkaart hebben gratis toegang en leden van de NGV-afdeling Land van Cuijk betalen €2,-. De contactdag is van 10.00 uur tot 16.00 uur.

Museum De Kantfabriek, Americaanseweg 8, 5861 GP Horst.

COMPUTERGENEALOGIE

Zoals u wellicht weet is er binnen de Hobby Computer Club (HCC), afdeling Zuid Oost Brabant, een werkgroep die zich bezig houdt met Computergenealogie. Ook leden van de NGV Kempen- en Peelland kunnen hier voor ondersteuning terecht.

We hebben elke derde zaterdag van de maand een inloopmiddag in het Slot, Kastelenplein 167 te Eindhoven, waar u vragen kunt stellen over het gebruik van uw computer bij uw genealogiehoobby. Loop eens binnen tussen 13.00 en 16.00 uur.

Deze keer wil ik u attenderen op de website van de (landelijke) gebruikersgroep Genealogie van de HCC. U kunt daar terecht voor de keuze van een genealogieprogramma, korte cursussen en veel internet-links: <http://genealogie-gg.hobby.nl/>

Per 1 januari j.l. is de Genealogische Computer Vereniging (enige jaren geleden voort gekomen uit de NGV) gefuseerd met de interessegroep genealogie van de HCC!

Daarom hebben we ook nog een andere site: <http://www.computergenealogie.org>

Deze website geeft veel genealogie- en computernieuws.

Ook op onze eigen website vindt u een overzicht van links, en uiteraard de agenda voor onze activiteiten: www.hcczob.nl

Wilt u op de hoogte blijven van de activiteiten van de HCC die wellicht van belang zijn voor genealogen, stuur dan uw e-mail adres naar genealogie@hcczob.nl (we sturen u maximaal 1 e-mailbericht per maand).

Hebt u vragen over computergenealogie, u kunt bij ons terecht. Hebt u suggesties voor wat onze werkgroep nog meer zou moeten doen, geef ze door, ook als u zelf wilt mee helpen.

Johan van Hassel, Werkgroep Computergenealogie HCCZOB, genealogie@hcczob.nl

Voorzitter Toon van Gestel bedankt Martijn Spruit en overhandigt het kwartierstatenboek (Foto: Ger Kleinbergen)

LEDEN HELPEN LEDEN!

Op onze afdelingsbijeenkomsten in 't Trefpunt is er van 19.30 tot 20.00 uur, voorafgaande aan de lezing, in de pauze en na afloop om 22.00 uur gelegenheid om:

Tijdschriften van zusterorganisaties e.d. te lenen: contactpersoon **Hans Schippers**.

Contactdienst te raadplegen: het NGV-bestand met opgaven van onderzoek aan families
CALs: **Wim van Stek**.

De bibliotheek te raadplegen en om CD roms en boeken te lenen.
contactpersonen **Lisette van Corven** en **Co van het Groenewoud**.

Vragen te stellen aan mede NGV leden over genealogie, oud schrift, internet, etc etc. bij de Help-Desk: contactpersonen **Ad Wijnen** en **Henriëtte Hardeman**.

Wilt u naar een afdelingsbijeenkomst en heeft u geen vervoer of wilt u juist mensen meenemen, neem dan vrijblijvend contact op met **Henriëtte Hardeman**.

Wilt u hulp bij archief onderzoek, neem dan contact op met **Toon van Gestel**, hij is regelmatig in het RHCe. te vinden.

Wilt u gezamenlijk naar een archief ergens in Nederland, doe dan een oproep via het forum van de website: <http://kempenenpeelland.ngv.nl>. Dit kunt u zelf doen.

Heeft u goede ideeën, leuke websites, leuke programma's, vragen en suggesties etc? , meldt dit aan **bestuursleden**. Kijk voor actuele informatie regelmatig op onze website:

Website afdeling   <http://kempenenpeelland.ngv.nl>

KOPIJ VOOR HET VOLGENDE NUMMER

INZENDEN VOOR 1 MEI

e-mail adres: h.unij@hccnet.nl

post-adres : Taunus 1 5706 PC HELMOND

ONZE VRAAG:

Wij zijn op zoek naar een **toekomstig secretaris**.

Haar/hem wordt de gelegenheid geboden zich in te werken door met de huidige secretaris mee te lopen en geleidelijk en in onderling overleg diens taken het komende jaar over te nemen. Wij voorzien dan een formele verkiezing in 2010.

Nadere informatie bij Jan Waszink 040-2261603

Wij zijn op zoek naar 2 bestuursleden:

1. Een **bestuurslid**, dat organiseren leuk vindt en het plezierig vindt om samen met anderen dingen tot stand te brengen. Dat betekent, dat deze het soms heel druk heeft en op andere tijden zich in de luwte kan begeven.

Nadere informatie bij Ad Wijnen 040-2857734.

2. Een **bestuurslid**, dat zich richt op de regio en o.a. goede contacten onderhoudt met heemkundige verenigingen. Dit bestuurslid stelt zich op de hoogte van wat er regionaal op historisch, heemkundig en genealogisch gebied gebeurt en speelt daar op in.

Nadere informatie bij Toon van Gestel 040-2524598.

Kwartierstaten, Moederslijnen en Schakels

Ons Mededelingenblad publiceert het liefst kwartierstaten (over 5 generaties) in tabelvorm. De jongste in de familie als probandus heeft daarbij onze voorkeur. Daarnaast plaatsen wij graag moederslijnen en schakels. Onder een schakel verstaan wij in het algemeen de afstammingslijnen van 2 onzer leden van een gemeenschappelijke voorouder.

Alle copij toezenden naar en nadere inlichtingen bij

Henk Unij.

Genealogische gegevens op de website

Vanuit heel de wereld wordt onze website bezocht. Daarvoor stellen wij genealogische gegevens ter beschikking. Althans: dat is de bedoeling. Elke maand komen er nieuwe. Dat kunnen ook de uwe zijn, als u die ter beschikking stelt, bij voorkeur uit deze omgeving. Toesturen aan en inlichtingen bij

Henriëtte Hardeman.

De adresgegevens van de personen genoemd op blz. 27 en 28 vindt u achteraan in dit blad op de binnenzijde van het omslag!